

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a" ese:
Joi'a si Dumneca.

Pretulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
3 fl. v. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu
28. franci.

ANULU XXI.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunciurile:
un'a serie garmond'a 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru siacare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramitu.

Nr. 80.

Duminea, 208 Octobree

1878.

Romani'a independenta.

Brasiovu, 19 Octobree, 1878.

Actulu de supunere s'a consumatu. Corpurile legiuitorie, Senatul si Camer'a au primitu vointi'a colectiva a Europei. „Astfelu — dice mesagiulu de inchidere. — Romani'a intra in famili'a stateloru de sine statatorie.“

Mare este pretiulu cu care tier'a a trebuitu se cumpere acést'a independintia. Nu ajunse, ca si-au jertfitu vieati'a pe campulu de lupta mai multe mii dintre vitejii sei fii, dér' Romani'a a fostu silita se lasa a se rupe inca si o bucata din corpulu seu si nu era inca destulu nici cu atat'a, a mai trebuitu se suferu unu amestecu in afacerile sale interioare, o violare cruda a autonomiei sale, de care s'a bucuratu pe deplinu inca dela 1856 incóce, prin aceea, ca i s'a impusu emanciparea evreileru.

Suntemu convinsi ca nu esista unu singuru romanu de buna credintia, care se fi doritu independintia pent' unu asemenea pretiu si déca Romani'a a facutu acele sacrificii grele, le-a facutu numai pentru ca a trebuitu se cedeze fortiei, pentru ca asia au voitu marile poteri, cari constituie Europ'a de astadi.

Este unu preceptu alu moralei crestine, ca omulu candu incérca o perdere se nu despere, ci se se gandésca la aceea, ca ar' fi potutu perde inca si mai multu si se multiamésca ceriului, candu taindui-se unu bračiu séu scotiendui-se unu ochiu, a remasu cu celalaltu. Astfelu si romanii trebuie se 'si puna intrebarea ca óre nu ar' fi potutu se incerce unu reu si mai mare, nu era cumva in jocu mai multu decatulu peteculu acél'a de pamentu dela gurile Dunarii, n'a fostu amenintata póte chiaru si esistintia statulu romanu?

Adeveratu, ca realitatea nu corespunde mai de locu sperantieloru indreptatite, ce le nutreau romanii la prim'a scire despre victori'a gloriósa a armatei lor sub zidurile Plevnei si cari erau basate pe ajutoriulu insemnatu ce l'a datu príncipele Romaniei marelui imperatore alu tuturor Russiiloru intr'unu momentu de celu mai mare pericolu, dér' ce era atunci, déca romanii nu se poteau provocá nici la isbënd'a aceea, la serviciulu celu mare ce l'au adusu imperatulu Alesandru si causei popóreloru chrestine asuprite din Turci'a? Ce poteamu asteptá dela Russi'a si dela congressulu din Berlinu in casulu acést'a, déca dupa atatea servicii aduse, dupa atat'a bravura si lealitate dovedita din partea Romaniei s'au portatu astfelu faci'a de dens'a?

Nu trebuie se uitamu nici unu momentu, ca, cumu s'a constatatulu acuma si de pe banc'a ministeriala a parlamentulu romanu, luarea Basarabiei era decisa inca dela conferinti'a diu Reichsstadt de catra cancelarii celoru trei imperatii si cine scie ce sórte preparase Russi'a in secretu aliatiiloru ei de mai apoi. Si óre voit'au russii vreedata se se alieze cu romanii, nu au respinsu ei la inceputu categoricu cooperarea romaniloru? Numai constrensi de situatiunea loru trista militara, dupa ce óstea loru era batuta de bataliónele lui Osman-pasi'a, russii au cerutu si au acceptatu ajutoriulu armatei romane.

Evenemintele sunt inca prea aprópe de noi, ca se potemu dá o judecata nepreocupata asuprale, istori'a inse-va aratá déca eroismulu dorobantiloru si a venatoriloru dela Griviti'a nu a salvatu pe lenga onórea si prestigiulu, chiaru si esistintia miculu statulu romanu dela Dunare!

Fórte scumpu a dobënditu Romani'a independintia s'a, dér' si-a castigat'o candu póte chiaru esistentia 'i era in pericolu; poteriile europene se grabescu a i-o recunósce, acuma ii tramite si marea republica americana felicitariile sale si tóte aceste cui are a le multiami in prim'a linea, déca nu sangelui eroicu ce a cursu pentru victori'a stindartulu romanu in Bulgari'a?

Cu tóte perderile incercate, cu tóte sacrificiele aduse romanii potu privi cu o legitima mandria la spectacolulu militariu ce se va petrece mane in capital'a tierii. Diu'a de mana este menita pentru serbatorirea victoriiloru armatei, careia tier'a are se-i multiamésca atatu de multu. Stradele Bucuresciloru sunt impodobite cu arcure de triumfu, fejele tuturoru se inseninéza, ca-ci va avé locu defilarea triumfala a braviloru osteni, cari au sciutu se infrunte mórtea cu atat'a barbatia luptandu pentru invingerea stindartulu romanu, pe care voru se 'lu duca acum'a in nou'a provincia de peste Dunare: Dobrogea. Ocasionea e fórte solemnela. Cu diu'a de mane potemu dice se incepe nou'a era pentru Romani'a, — care dé ceriulu se fia catu mai fericita si gloriósa — er'a independintii.

Cu catu mai greu a fostu dobëndita acést'a independintia, cu atatu mai indreptatita este speranti'a, ca romanii voru sci se-o asigure pentru toti timpii, nisuintu a eserciá pe lenga virtutile stramosiesci de osteni si virtutile de cetatieni romani.

Mesagiulu de inchidere

a sesiunii estraordinarie a Corpuriloru legiuitorie.

Domniloru senatori! d-loru deputati!

V'am chiamatu in sesiune estraordinaria, spre a ve rostí in privinti'a situatiunei facuta Romaniei de marile poteri europene intrunite in congressu.

D-vóstra, tienendu séma de grelele impregiurari, in cari se afla Orientulu in generalu si tier'a nóstra in deosebi, ati primitu vointi'a colectiva a Europei.

Astfelu positiunea Romaniei in faci'a cu marile poteri este regulata; astfelu Romani'a intra in famili'a stateloru de sine statatorie.

Europ'a, am firm'a convictiune, ne va tiené séma de sacrificiele, ce amu facutu in interessulu pazei lumii, si natiunea ve va fi recunoscátoria pentru patriotismulu luminatu si prudenti'a politica, ce ati aretatu spre a feri Romani'a de noue complicatiuni.

Nedespertindu-Me in nici unu casu de interesse tierii, Eu v'am manifestatu dela convocarea d-vóstre tóta increderea Mea in d-vóstra, si v'am disu, ca hotarirea d-vóstre va fi si a Mea.

Ve multiumescu dér', d-loru Mei, de hotarirea data, pe care guvernulu Meu va esecuta'o cu lealitate pe calea constitutionala, atatu in deafara catu si in intru.

La curenda revedere, d-loru, si Dumnedieu se ve aiba in a s'a santa paza.

Sesiunea estraordinaria este inchisa.

Carolu.

(Urméza semnaturile ministriloru.)

Adress'a Croatiloru.

Croatii joca érasu unu rolulu importantu in monarchia. Cestiunea bosniaca a maritu deodata insemnatatea Croatiei cu 50 de procente. Ide'a uniunei tuturoru tieriloru sudslavice, prin urmare si a Bosniei si Herzegovinei cu Croati'a, a fostu formulata si primita in program'a nationala croata. Diet'a Croatiei a votatu, adeca in adress'a de respunsu la rescriptulu Maiestatiei Sale, si urmatoriulu pasagiu privitoriu la cestiunea orientala, care este celu mai importantu din tóta adres'a:

„Prin victoriele stralucite eluptate de brav'a nóstra armata nu numai ca s'a pusu pétr'a unghiulara la unu viitoriu sigurulu alu marirei monarchiei, ci si gint'a iuruditu noue s'a facutu partasia la libertate, buna stare si cultura; Prin acést'a s'a implinitu acea mare problema, pe care juramentulu de incoronare o aduce in memori'a regelui ungaro-croatu, a redá adeca inaltei sale coróne tierile instrainate prin

nefavorulu timpiloru. Petrunsa de adenca recunoscintia, pentru maranimitatea Maiestatiei Sale, natiunea croata a adusu jertfe insemnate, gratiosu recunoscute. Esprimendu pentru acést'a serbatoresco multiamirea natiunei, declaramu tare si solemnelu, ca natiunea nu-'si va crutiá nici viéti'a nici averea, pentru cá opulu celu mare inceputu se se duca la unu finitu fericitu si gloriosu. Mare este problem'a, ce a luat'o asupra-si monarchi'a cu ocupatiunea Bosniei, si de siguru, ca Maiestatea-vóstra in intieleptiunea-ve luminata sciti fórte bine, cumu se póte asigura realisarea acestei probleme. Cu tóte aceste diet'a crede, ca numai atunci se póte acceptá o solutiune durabila a aceleia, déca organizarea provinciei ocupate se va face incetu astfelu, cá ea se fia cu timpululu acomodata organismulu Dalmatiei, Croatiei si Slavoniei in legatura de dreptu de statulu cu regatulu Ungariei. O asemenea formare este numai atunci cu potintia si esecutabila, déca integritatea regatelor Dalmati'a, Croati'a si Slavoni'a garantata in legea de impacare si pretinsa de interesele monarchiei nu mai puçinu cá de acelea ale Ungariei, va deveni catu mai curéndu fapta.“

Este interessantu, ca pasagiulu acést'a, care vorbesce de viitóri'a impreunarea a Bosniei cu Croati'a, a fostu combatutu aspru de catra ómenii guvernulu, chiaru si de catra Banulu Mazsuranicu, cu tóte acestea inse adres'a a fostu primita nemodificata cu tóte in contra la siepte voturi, dupa ce a mai declaratulu referentulu Voinovics, ca ideele conducátorie ale comisiunii, care a redactatu adres'a, au fostu: Croati'a se afla in respantiu, sórtea natiunei se apropia de unu viitoriu mai bunu, si acést'a a deşteptatu in peptulu natiunei presimtiri, dorintie, si simtieminte, ale caroru scopu finalu este realisarea drepturiloru natiunei croate. Nu mai trebuie se spunemu, ca limbagiulu decisu alu croatiloru, sperantie cutezate ce le esprima adres'a loru au turnatu numai oleiu pe foculu opositiunei unguresci, care nu mai incéta a enumerá periculele, ce le póte aduce ocupatiunea bosniaca Ungariei si cu deosebire dualismulu, care nu suferu, cá si slavismulu se aiba unu rolulu insemnatu in viati'a monarchiei, si care trebuie se cada indata ce se voru realisá dorintiele natiunei croate.

Congressulu nationalu bisericescu gr. or.

In siedinti'a a 3-a dela 3/15 Oct. sectiunile de verificare si-au continuatu reporetele loru. Se mai verifica inca doi deputati din archidiecea si trei din dieces'a Caransebesiului, actele loru electorale aflandu-se in ordine. In urm'a acést'a presidiulu declara, ca fiindu verificati 48 deputati congressulu póte aduce concluse valide. La ordinea dilei este constituirea biroului si alegerea comisiuniloru permanente. La propunerea presidiulu se alegu de notari dep. Almasianu, Belesiu, Bugarianu, Fratesiu, Mangra, Patitia, Rotariu si Traila. De notariu generalu s'a desemnatu Rotariu. Apoi s'au mai alesu in comisiunea verificátoria: dep. Mihaltianu, Petriecu, Al. Popovicu; in comisiunea petitiunara: dep. Boiu, Ales. Popovicu, cav. Iacob Bolog'a; in comisiunea organizátore: V. Babesiu, Zígrea, Popea, Craciunescu, I. Popovicu, Trombitasiu, Cosm'a, Bartolomeiu, Radulescu; in comisiunea financiara: Hanea, Tieranu, Ioanovicu, Damaschinu Ianculescu, cav. Puscariu, Trombitasiu, Filipescu, Sig. Popovicu; in comisiunea scolara: Dr. Puscariu, Suciú, Andreevicu, Hodosiu, V. Babesiu, Miclea, Iosifu, Vasiciu, Ionasiu. — Presidiulu provóca pe aceste comisiuni a se constitui si a notificá biroului presiedintiei notarii si referentii sei. Deputatulu Borlea isi depune mandatulu, si in cerculu respectivu, care se declara de vacantu se escrie alegere noua.

Asupra cestiunei sulate de presidiu cumu trebuie se se proceda la verificarea acelu deputati, caroru le lipsescu creditionalele se nasce, dupa cumu ne spune „Telegr. Rom.“ o desbatere indelungata. Dep. Hodosiu e de parere, ca actele electorale ale acelu deputati, cari n'au creditionale, se se transpuna simplu comisiunei verificatore, si cestiunea despre verificarea deputatiloru fara creditionale se nu se resolve printr'unu incidentu ci prin o propunere formala. Dep. Radulescu si Petricu se alatura la propunerea lui Hodosiu. Marienescu citeza din protocoalele congresse-loru unu casu, in care unu deputatu s'a verificatu si fara creditionale. Popoviciu din contra citeza totu din acelea protocoale mai multe casuri, in cari deputatii fara creditionale nu s'au verificatu. Pacurariu dice, ca unu actu de alegere fara creditionale nu e completu, si pe bas'a unui actu de alegere necompletu nici unu deputatu nu se pote verificá. Este dér' de parere se se tréca la ordinea dilei peste acestu incidentu. — In fine congressulu transpune actele de alegere ale acelu deputati, cari n'au creditionale, comisiunei verificatore.

Presidiulu presinta congressulu pe nou alesulu episcopu alu Aradului Ioanu Metianu (se traiésca); dupa acésta presinta actele relative la conchiama-re-a acestui congressu, la amanarea congressulu de acumu unu anu si la necontinuuarea congressulu prorogatu; se transpunu comisiunei organisatorie. In fine presinta unu numeru mare de exhibite, intre cari reportulu consistoriulu metropolitanu despre activitatea s'a, unu proiectu de regulamentu pentru afacerile interne ale consistoriulu metropolitanu, unu proiectu de procedura pentru afacerile disciplinare si matrimoniale, unu proiectu de lege pentru regularea parochieloru, mai multe acte relative la pensionarea invetiatoriloru, la fondurile comune s. a. Tóte acestea afara de regulamentulu afaceriloru interne a cons. metrop., proiectulu de procedura in afacerile discipl. si matr. si caus'a fonduriloru comune se transpunu comisiuniloru permanente, ér' pentru cele exceptionate se se alega comisiuni speciale. Presidiulu cere dela congressu voi'a a poté transpune acte, cari sunt tocmái in lucrare, deadreptulu comisiuniloru. Congressulu nu incuviintieza acésta cerere, si pretinde cá tóte actele se se transpuna prin congressu comisiuniloru. Urméza alegerea comisiuniloru speciale. La propunerea presidiulu se alegu in comisiunea pentru proiectulu de procedura in afaceri disciplinari si matrimoniale: dep. Boiu, V. Babesiu, Marienescu, Borcia, Gaetanu, Dregheciu, Pesteanu, Traila, Petricu; in comisiunea pentru regularea parochieloru: Baracu, Cosm'a, Codru-Dragusianu, Damaschinu, Alecs. Ioanovicu, Craciunescu, Zigrea, Mangrea, Bartolomeiu, in comisiunea fonduriloru comune: cav. Puscariu, Pecurariu, Groza, Alecs Popovics, Rotariu, Petricu, Ianculescu, Andreevicu. Siedinti'a se inchieia la 12 óre din di.

Din camer'a romana.

In memorabil'a siedintia dela 29 Sept., in care s'au desbatutu motiunile privitorie la cestiunea tractatulu dela Berlinu, se tienura mai multe discursuri remarcabile. Spatiulu nu ne concede de a le produce in intregulu loru, vomu dá inse o schitia despre cele ce s'au vorbitu in diu'a acést'a si in cea urmatória. Desbaterea s'a inceputu cu discursulu d-lui

N. Furculescu, care incepe prin a aminti adunareí votulu dela 26 Ianuaru 1878 alu Camereloru, prin care ele declara, ca „sunt hotarite a mantiené integritatea teritoriulu tieriei si a nu admite o instrainare din pamentulu ei, sub nici o denumire si sub nici o compensatiune séu desdaunare — si dice, ca motiunea de fačia vine in contradicere cu votulu dela 26 Ianuaru. Vorbindu despre tractatulu din Berlinu aréta, ca elu creaza romaniloru o sórte mai rea, decatu o aveamu sub Turci'a si chiaru decatu aceea, pe care le-a creat'o tractatulu dela San-Stefano, de órace tractatulu dela Berlinu ne cere se abdicemu la dreptulu nostru de statu independentu, supunendu-ne vointiei europene intr'o afacere, care e de resortulu suveranitatii nationale, adeca in cestiunea israelitiloru. Mai departe nu admite, ca camerele ordinare ar' fi competente a face instrainarile si schimbarile de teritoriu, cerute de tractatulu dela Berlinu; numai tier'a convocata ad hoc are dreptulu de a se rosti in asta privintia. In primirea Dobrogei nu vede, decatu pericole pentru Romani'a, dice, ca se ne ferimu de acestu daru, pe care ni'lu face Russi'a, ca-ci proverbialu latinu: „Timeo danaos et dona ferentes“ se pote schimbá astadi in „timeo Russos et dona ferentes“, adeca se ne tememu de russii chiaru, candu ne aducu daruri (ilaritate). Terminandu, declara, ca nu va votá motiunea de fačia,

ca-ci e contraria actulu din 26 Ianuaru 1878 si consciinti'a s'a nu'lu érta se o primésca (aplause).

Domn. P. Gradistenu dice, ca retrocederea Basarabiei nu emana dela vointia natiunei, ci ne e impusa de tractatulu dela Berlinu. Dupa cumu o hotarire judecatoreasca, ori catu de nedrépta ar' fi ea, trebuie se fia executata, totu asia este si in privintia hotariloru internatiunali. Trebuie cá noi se remanemu consecenti cu votulu datu de camere la 26 Ian. ? Numai atunci pote fi vorba de consecintia, candu va fi identitate de situatiuni. Candu s'a emis votulu acela eramu isbiti in anima de biciulu tractatulu dela San-Stefano, noi n'amu voiné se precupe-timu o parte a tieriei nóstre si cu unu curagiu admirabilu amu declarat, ca vomu resiste in contra unei spoliari. Déca potea se fia o nebunia, dér' o nebunia sublima de a voi se ne mesuramu cu marea Russi'a, ar' fi o nebunia ridicula de a voi se ne luptamu cu Europ'a intréga (aplause). Dorerea este mare pentru toti cei ce simtu nevoi'a de a se supune, dér' a nu ne conforma tractatulu din Berlinu este a ne pune afara de dreptulu publicu europénu. Combate apoi pe aceia, cari ceru convocarea unei camere de revisuire, care se introduca in constitutiune modificarile din tractatulu dela Berlinu, si dice, ca nu este nicidecumu mai demnu cá in locul unei camere simple se vina o Camera de revisuire, espressionea cea mai inalta a suveranitatii tieriei si se dica: me conformu tractatulu din Berlinu. Si ea va trebui se dica asia, ca-ci nu se va poté opune vointiei Europei. Aréta apoi, ca ambele motiuni propuse recunosc implicite competintia acestei camere. Esistentia articolulu 2 din constitutiune nu impedece competintia ei. Cu privire la cestiunea evreilor dice, ca tractatulu din Berlinu recunósce numai unu principiu, adeca de a dá possibilitatea, de a deveni cetatieni romani, evreiloru, carora pana aci le inchidea usi'a constitutiunea nóstra intr'unu modu absolutu. Nu cumva prin aceea, ca se acorda possibilitatea evreiloru de a deveni romani, se si da tuturoru impamentenirea, se facu toti cetatieni? Nu domniloru, pericolul nu e atata de mare. Éta ce insemnéza art. 43 alu tractatulu din Berlinu. Pana aci francesulu, care se chiama Leonu séu Jacques de religiune catolica séu protestanta, potea ce devina romanu indeplinindu conditionile si formalitatile cerute de lege. Francesulu inse din Algeri'a, care se chiama Mohamet séu Selim, de religiune mohamedana, séu Itzig de religiune mosaica, nu poté deveni cetatianu romanu, ori-ce serviciu ar' fi adusu tieriei; constitutiunea nóstra i redica cu deseversire acésta possibilitate. Tractatulu din Berlinu nu atinge decatu acésta impossibilitate. Elu vrea cá de aci inainte strainulu, care se chiama Itzig séu Mohamed se nu i se mai inchida usi'a si se póta deveni romanu, indeplinindu negresitu si elu cá ori care altulu, formalitatile cerute de lege, astfelu cumu este séu cumu se va face de noi in suveranitatea nóstra. — Venindu la cestiunea Dobrogei, dice: Am auditu repetindu-se nu potemu primi Dobrogea in schimbu pentru Basarabi'a. In schimbu? In testulu tractatulu din Berlinu nu sta scrisu cuventulu de schimbu. Si déca unii din marii diplomati, cari au luat parte la confectionarea acestui tractatu au vorbitu de schimbu, cuventele loru nu ne privescu pe catu timpu n'au fostu consacrate prin dispositiune; cuvintele loru remanu simple emissiuni de opiniuni, nimicu indatoritoiu pentru tíera (aplause). Tier'a romanesca, departe de a dá Basarabi'a in schimbu, se afla, in acést'a privintia, in situatiunea lui Basanio fačia cu Shylock; Basanio isi aducea peptulu dinaintea cutitulu nemilostivu alu evreulu pentru ca la acést'a se indatorase; Romani'a cauta se lase a se taiá din carnea s'a Basarabi'a, pentru ca a pusu pe peptulu marelui imperatu greu'a sarcina a gratitudinei (aplause). — Déca este periculu in luarea Dobrogei, trebuie se recunóscemu, ca sunt si avantaje, ca-ci Dobrogea nu ne e data numai de Russi'a, ci si de Europ'a. Si déca ni s'a datu cu gandu reu, au óre virtutea nóstra nu va poté face cá ceea ce ni s'a datu cu rea intentiune se devina o arma de conservatiune nationala? (aplause) Nu vedeti, ca afacerile Orientulu potu chiamá odata acést'a tíera cá se jóce unu roÍu importantu? Nu credeti, ca acést'a tíera, spre a fi pregatita, are trebuintia de o usia deschisa, pe unde se 'si dè man'a cu Europ'a occidentala. (aplause) Ori-catu de amariti suntemu, si suntemu in dreptu a fi, in contra tractatulu dela Berlinu trebuie se recunóscemu, ca din elu resulta unu avantaju realu pentru acést'a tíera, acela alu recunóscerii independentii nóstre absolute. . . Dér' ori ce ar' fi scrisu pe pergamentulu tractatulu din Berlinu si ori-ce amu dice noi fačia cu hotarirea ce ni se impune de vointia colectiva a Europei, dreptulu de revindicare alu natiunii remane neatinsu. Tractatulu de Berlinu de ar' fi subscrisu de noi si inca dreptulu natiunii n'ar' fi perditu. Drepturile natiuniloru, d-loru, nu se potu compromite; ele remanu intacte totdeauna si totdeauna neprescriptibile. Ele n'au nevoie se fia inscrise nicairi; ele sunt inscrise in cartea mare a viitoriulu. Dela 1815 si pana acuma cate tractate nu s'au facutu? Ele au duratu atatu catu a duratu forti'a, care le dictase si au incetat in diu'a, candu s'a sdobitu spad'a, care le impusese. . . Nu, dloru, astadi nu potemu decatu se ne supunemu. Cine scie, déca si acestu seculu desteptatu in zanganitulu spadei, pe care avea se se formeze unu mare imperiu, cine scie déca va disparé inainte de a vedé apa-

rendu auror'a binefacétoria a libertatii natiuniloru si cu dens'a impreuna restabilirea popóreloru in patrimoniile loru. (Aplause.) (Va urmá.)

Societatea academica romana.

Siedinti'a dela 21 Septemb. — La ordinea dilei: continuarea discussiunei reportulu comisiunei despre manuscriptulu „Tieranulu romanu“ venitu la concursulu premiulu Nasturelu:

Reportulu asupr'a manuscriptulu „Tieranulu romanu.“

Domniloru! In sessiunea anulu trecut 1877 comisiunea numita de societate a propune si a reglementá premiele, ce urméza a se dá din fondurile fericitulu intru memoria C. Nasturelu Herescu, a propusu si societatea a aprobatu pentru anulu 1878, in care ne aflamu, cá tesa pentru premiulu din seri'a A, „Tieranulu romanu“, disertatiune asupr'a starei sale morale, intelectuale, sociale, economice si politice. Dupa publicatiunile facute anulu acést'a s'au si prezentatu doue manuscripte, indicate prin reportulu delegatiunei sub literele B si C. Acelu sub liter'a C n'a fostu depusu in intregimea lui chiaru la inceputu, in diu'a ficsata prin publicatiunea concursulu; pentru acést'a unulu din membrii comisiunei, d. N. Ionescu, a fostu de parere a nu se primí, maioritatea inse a fostu de opiniune a 'lu primí, ronduri-ronduri, dupa cumu autorulu seu s'a inlesnit a'lu decopiá, nepotendu face din acést'a unu motivu de escludere, pe catu timpu comisiunea a avutu timpulu de a'lu cerceté, considerandu, ca o parte eséntiala a sositu la timpulu convenitu si apoi inca mai tardiu, apretiandu valórea intrinseca, care s'a observatu in elu. Intemplarea a adusu, ca acelasiu membru, care in comisiunea din 1876 a conceputu si a propusu tes'a acést'a, se ajunga astadi a fi reportorulu dv. asupr'a elaboratorulu venite la concursu, dupa deplin'a intielegere, ce a avutu cu ceilalti membri din comisiune, d-nii Odobescu si Aurelianu.

Voiu incepe dér' cu primulu manuscriptu lit. B. Acést'a pórtá titlu de „Memoriu asupr'a starei morale, sociale si economice in Romani'a“. Titlulu insusi ar' fi potutu cá dela inceputu, fora nici o observatiune, se ne faca a respinge acestu manuscriptu, dér', insuflati de sentimentulu acéla, ca este bine a incuragiá nobilele ocupatiuni in generatiunea nóstra, 'i-amu datu tóta atentiunea posibila. Din lectur'a lui si chiaru din tabl'a de materii amu vediatu, ca autorulu n'a lucratu la oper'a acést'a tocmái in scopulu de a concurá la tes'a nóstra; ca-ci, déca ar' fi avutu asemenea intentiune, ar' fi aflatu din lectur'a Analeloru nóstre tendintia si spiritulu, care ne-a dictatu a propune tes'a acést'a. Lucrarea s'a imbraciosiéza unu campu destulu de intinsu de teorii si consideratiuni generale asupr'a tieriei; cu tóte acestea pentru noi are lips'a aceea, ca nu coresponde la subjectu, si astfelu nu poté se concure la premiulu Nasturelu.

Se viu acumu la manuscriptulu liter'a C. Autorulu incepe printr'o introductiune, in care arata in trasuri generale, cumu s'a constituitu si organisatu tóte statele civilizate, analiséza oper'a de colonizare a Daciei, determinandu caracterulu ei propriu, aretandu diferenti'a intre constitutiunea popóreloru barbare si intre aceea, ce caracterisá cetatieni'a romana introdusa in Daci'a dupa cucerire, determina origin'a proprietatíi fonciarie in mici portiuni egale (fundus) impartite printre colonisti; studiéza formatiunea nationalitatii romane, combatendu pe autorii moderni, cari sustienu, ca Aurelianu a retrasu popolatiunea romana din Daci'a; sustiene, ca „in Daci'a fiinti'a intréga romana a prinsu radecini adénci, cu tóta energi'a, de care numai ea potea fi capabila“, si ca continuitatea popolatiunei si a traditiuniloru romane n'a fostu niciodata intrerupta in tierile nóstre, si conchide printr'o repede ochire asupr'a sórtei popolatiuniloru rurale din provinci'a Daci'a, dela invasiunea barbariloru pana la inceputulu secolulu XIII; contesta domniatiunei germane si hune ori-ce inriurire asupr'a fiintiei romane a colonistiloru, dér' atribue popóreloru, cari au fostu in contactu neintreruptu cu romanii, slaviloru, bulgariloru, ungariloru, intru catva si cumaniloru, óre-care influintia asupr'a datineloru, limbei, institutiuniloru si numiriloru topice de riuri, sate, localitati etc.

Dupa introducere se venimu la partea I a operei. Acést'a e consacrata istoriei claselor rurale, dela fundarea principatulu munténu si pana astadi. Constata urmele unei popolatiuni romane de-a stang'a Dunarei prin operele autoriloru bizantini si prin documente contimpurane; constituirea ei in mici domniate séu chinezate inca la inceputulu secolulu XII, care continua a esiste si sub domniele lui Tugomir, Alecsandru si Vladislau Basarabu, carele, prin contopirea domniatelor si chinezatelor si prin victorii reportate asupr'a popóreloru vecine, facu posibila viéti'a propria de statu, manifestatiunea organica a poporulu. Esplorandu terenulu acést'a, autorulu studiéza pasu cu pasu originele natur'a si relatiunile proprietatiloru, aretandu pe base de documente, cate feluri de sate au fostu in trecut, originea si organizatiunea satelor mostenesci, domnesci, boeresci, monastiresci, precumu si a celor numite slobozii, avendu mereu cá punctu de mira conditiunea sociala a locuitoriloru tieriani.

Doue capitule, II si III, sunt consacrate starei tieranu-

lui in secolii XIV si XV, aretandu-se clasele, ce constituiau atunci populatiunea agricola, sarcinele, ce o apasau, legaturile dintre proprietari si tianari, varietatile proprietatii hereditare si proportiunea, in care ea se află distribuita in societate.

Capitolulu IV imbrăcișeza secolulu XVI. Dispunendu de unu mare numeru de documente, pe cari le utilizăza cu suficientia, scotiendu la lumina situatiuni si fapte, ce 'i permitu a urmari pasu cu pasu alunecarea tianarilor liberi si proprietarii spre vecinia sėu iobagia. Aici nu pregeta de a tractă si despre conditiuni variate ale proprietarilor mici sėu mosneni, alu caror'a numeru era considerabilu: modulu cumu stapaneau ei si impartieau pamentulu intre densii, impozitele ce 'i apasa, si care avura de consecuentia emigratiunea loru in tierile vecine si vendierea loru catra boieri in conditiunea servila de vecini sėu rumani, formėza natiunile cele mai interesante si mai seriöse. Cercetandu apoi originea vecinilor sėu locuitorilor din satele boieresci si monastiresci si a poslusnicilor (sėu a celoru inclinati in serviciulu cui'va) conditiunea loru sociala, drepturile si datoriile reciproce dintre ei si stapanii loru, ajunge la actulu numitu legatur'a lui Michaiu Vilėzulu, pe care 'lu analizăza din puncturi de vedere cu totul noua. Capitolulu se incheia cu descrierea ocupatiunilor si traiului tianarilor in secolulu XVI, a starei loru economice, morale si intielectuale din acea epoca.

Secolulu XVII formėza objectulu capitolulu V. Se urmaresce pe de o parte processulu de transformare a mosnenilor in vecini sėu rumani, őră pe de alta liberarea loru prin judecata, rescumperare, őrtare si schimbarea starei civile a persőnei.

Capitolulu VI tractėza cu multu interesu reform'a lui Maurocordatu, actulu de desfiintare a romaniei, cauzele si consecintiele loru, conditiunea clacasiloru dupa reforma, starea economica si morala a claselor rurale; őră epoca VII dela anulu 1800 pana la legea rurala din 1864 si anume; clasele agricole in periód'a miscarei de 1821, rolulu loru in acėsta miscare, conditiunile tianarilor dupa regulamentul organicu, cestiunea proprietatii in revolutiunea dela 1848, relatiunile intre proprietari si clacasi dupa asiedimentulu din 1851, si se termina cu o privire recapitulativa asupra cestiunilor tractate pana aci.

Partea a doua a operei se ocupa cu starea sociala, morala, politica si economica a tianarulu. Autorulu studiėza mai antaiu clas'a miciloru proprietari, numiti mosneni si radiesi, din tőte punctele de vedere; cercetėza cu deamănuntulu starea actuala a proprietatii mici, ocupatiunile tianarilor mosneni, conditiunile salariulu si ale muncii si apoi trece la starea satenilor impropietariti prin legea din 1864; studiėza economi'a legii, modulu cumu s'a aplicatu ea si iniuriile ce ea avutu asupra sőrtei satėnulu si a tieriei intregi; analizėza invoielile agricole, exploatarea tianarulu prin capitala si consecintiele rele ale lipsei institutiunilor de creditu.

Dupa acėst'a tractėza cestiunile relative la populatiune, nutrimentu, imbracaminte, casa, ocupatiuni principale agricole, industriale si comerciale ale tianarulu si termina cu starea lui intielectuala, morala si sociala, cu credintiele, datinele si aplicariile sale, cu gradulu seu de instructiune si moralitate, cu viėti'a s'a intima de familia si cu viėti'a s'a politica; őră lucrarea s'a o incheia cu urmatőriele cuvinte:

„Luandu'lu (pe tiananu) din lėganu l'amu insoțitu cu iubire si interesu pe totu drumulu sėu pana astadi, inscriindu pe aceste pagine incarcate totu ce ni s'a parutu vrednicu de insemnatu pentru cunőscerea vietiei sale politice, sociale si economice in trecutu si in presinte. Dėca tabelulu trasu prin colori imprumutate dela totu felulu de isvőre este in partea'i esentiale sumbru, tristu si sangerațescu, nu noi, ci nefericirile prin cari au trecutu sociulu nostru, tiananulu, l'au desemnatu.

Lupt'a incordata intre cei multi, dėra apasati, si intre cei pućini, dėra apesatori, avea se se termine cu slabirea si a unor'a si cu dominatiunea unor venetici, cari surpandu intregu edificiuulu socialu, facusera din Statulu Romanu batjocur'a lumii si a timpiloru.

„Tiananulu suferi cu indelungat'a i rabdare. Vėcuri intregi fu redusu la stare de ilot; torturatu c'a nici unu poporu pe lume, elu perduse unu momentu cunoscint'i de sine, simtiulu demnitatii; si naucitu, aplicăza grumazulu celui antaiu calau, acceptandu'si lovitur'a de gracia.

„Inse nedreptatea strabatū consciint'i s'a; in anim'a lui crescū acelu curagiu pasivu dėra eficace, care se manifestă la 1821 si 1848. Miscarea s'a progresiva avū se lupte cu multe piedici, vicisitudini si chiaru abateri.

„Inse, c'a totu ce emana din legile naturale, ea 'si-tinse scopulu si calamitatiile publice chiaru o servira insemnatu.

„Fiindu-ca evolutiunile vietiei politice nu se potu face fara evolutiunile vietiei sociale, era noua deschisa cu inceputulu decadei a siėsea a secolulu de adi, trebuia se aduca emanciparea tianarulu, c'a singurulu temeiu alu totoloru celorlalte organizari. Vont'i'a lui fū liberata de grija clacei, ne mai fiindu obligata de catu catra propria s'a economia;

satele devenira neaternate si locasuri statornicite; legea electorala din 1866 chiama si pe tiananu a luă parte, prin reprezentantii sei, la facerea legiloru, la asiedierea impositelor, la consfintirea si legitimarea veniturilor si cheltueliloru.

„De cativa ani numai dile mai bune resaru pentru muncitőrea nōstra clasa rurala. Oper'a renascerei sale economice inse sta in strinsa legatura cu renascerea s'a morala; acėsta opera abia este urnita; ea merge incetu, fōrte incetu, dēr' ar' trebui se ne indouimu de puterea fecunda a libertatii, de binefaceriile ei multiple, dēca amu crede, ca ea se va oprī unu minutu din cale sėu va da inapoi.

„Evenimentele acėstui anu din urma au pusu in evidentia fort'i'a ce a datu tianarulu romanu viril'a gimnastica a libertatii, si din diu'a, candu proprietatea a fostu santita si pentru tiananu, de atunci si libertatea 'si a pusu peciorulu pe pamentulu romanescu!”

In explicatiunea subiectulu seu autorulu avū de calausa unu mare numeru de documente istorice contimporane, cele mai multe inedite si neutilizate inca, care in anecse formėza o precioșă colectiune, őr' in notele ce insoțescu pretutindeni teostulu, sunt altele indicate cu suficientia si critica. Elu s'a mai servitu cu cronicile nationale si straine, cu memoria, cu scrierile caletoriloru straini prin tierile nōstre, fora a neglige nici un'a din fontanile ce ne-au lasatu trecutul asupra cestiuniloru, cari se tractėza in elaboratulu de faciă. Autorulu a utilizatu publicatiunile oficiulu centralu de statistica, scrierile meritosiloru nostri barbati Ioanu Ghic'a, Ioanu Ionescu si P. S. Aurelianu si cateva alte relatiuni, ce a potutu capetă despre starea actuala a tianarulu.

Distributiunea materiei se vede facuta dupa o metoda sciintifica si sistematica: secolii deosebiti cu grij'a; situatiunile claselor rurale bine precisate, asia ca dupa elu potemu urmari pasu cu pasu tőte transformatiunile loru pana la diu'a, candu fura indreptatite si chiamate la libertate, la egalitate civila si la proprietate.

Intinderea materiei ocupa 312 pagine manuscriptu, trece peste maximulu prescriu de programa, si arėta silintiele ce pare, ca 'si-a datu autorulu de a tractă thes'a cu sciintia si cunoscintia.

Lucrarea acėst'a — nu me sfiescu de a afirmă — e chiamata a joca unu rolulu importantu in sciint'i'a economiei politice si a istoriei nationale. Pana acum nu aveamu inca adunate intr'unu singuru manunchiu si clasate cu grija, date si fapte asupra starei sociale, economice si politice ale tianarulu nostru: in scrierile cunoscute pana acuma nu reesica din istoria poporulu nostru cu viėti'a s'a propria, cu caracterulu seu individualu, cu rolulu seu de actiune asupra vietiei sociale a tieriei. Oper'a de faciă pare ca imple acėsta lacuna; si dēca ar' fi scrisa in orice alta limba europėna, ea inca ar' face onőre literaturii si natiunii nōstre. Fia c'a tőte thesele ce ar' propune societatea nōstra se dobandėsa succesulu, care ni se infaćisėza astadl, sufletulu fundatorulu acėstui premiu ar' fi de o suta de ori impacatu cu nobil'a s'a inspiratiune, őră societatea academica ar' avē fericirea de a se mandri cu lucrariile sale.

Eu, unulu, nu me indoiescu astadi, ca societatea intrėga se va uni cu comisiunea spre a acordă premiulu Nasturelu acėstei operei.

(Va urmă.)

„Academi'a romana.”

„Romanulu“ publica unu proiectu de lege importantu alu ministrulu cultelor si instructiunei publice, care este introdusu de urmatőrea

Expunere de Motive.

Societatea academica romana, creata prin aventula patriotica alu guvernulu din 1866, a mersu desvoltandu-se si progressandu astfelu, in catu astadi Romanu'a intrėga vede cu mandria, ca marea idea, de care au fostu inspirati ai ei fundatori, a petrunsu adencu in viėti'a de cultura a natiunii si si-a legitimatu pe deplinu dreptulu la esistentia si la protectiune din partea statulu.

Multiamita mai cu sėma incuragiariloru si generositatiloru particulare ale unor suflete incaldite de celu mai nobilu si mai curatu patriotismu, ca a potutu infruntă cu abnegatiune si devotamentu crudele loviri ce i s'au adusu, in dilele nefaste, din partea mai multoru nedrepti adversari; si precumu ori-ce mare idea, ori-ce mare intreprindere umana nu se pōte intempla pe catu prin multe si varii dificultati si obstacole, „Tantae mollis erat etc.“ totu asia fatalminte se vede, ca trebui, c'a si lėganulu Academiei romane se fia adesea amenintiatu de periculöse furtune.

In fine astadi fiecare romanu cultu si desteptu pentru ale natiunii pōte dice cu intim'a si mandr'a convingere: Academi'a lucrėza — ea produce bine si frumosu: deci ea esiste.

O asemenea institutiune inse nu este indestulu se aiba o esistentia numai de facto, o esistentia care, prin acėsta chiaru, devine precara si incerta: Statulu 'i datoresce a sa suprema recunőscere si protectiune.

Őca motivulu celu mai puternicu si unicu, asiū potē dice, alu acėstui proiectu de lege.

Trebuie se damu acėstei societati adeveratulu si independentele ei nume de „Academi'a romana“, in loculu sfiosulu si prea modestulu nume ce pōrta astadi: se'i re-

cunoscemu personalitatea juridica sėu morala, de care, de si s'a bucuratu pana acumu, inse numai din grati'a bunelor dispositiuni, őr' nu prin maiestatea legii; se'i damu, cu unu cuventu, actulu statulu civilu, insoțitu de solemnitatiile cerute de lege; si, ceea ce este totu-atatu de necesariu, se'i asiguramu pentru totdeauna midiułcele de esistentia libera si independinte, prin fisarea unei sume anuale, care se nu mai fia espusa, c'a pana aci, schimbaciuniloru politicei militante.

Amu mai crediutu asemenea de cuviintia a dispune, c'a din sum'a, ce statulu acorda anualminte Academiei romane, o parte se fia pururea afectata de densa pentru 2 premie: unulu sciintificu si altulu literariu, portandu numele celoru doi regeneratori ai sciintieloru si literiloru in Romanu'a: premiulu Lazaru si premiulu Heliade Radulescu.

Ministrulu cultelor si instructiunei publice G. Chitiu.

PROIECTU DE LEGE.

Pentru „Academi'a romana“.

Art. I. Societatea academica romana, instituita prin decretulu domnescu Nr. 1246 din 26 Augustu 1867, se declara instituta nationalu cu denumirea de „Academi'a romana“.

Ea 'si are resiedintia in capital'a Romaniei.

Art. II. „Academi'a romana“ are de scopu cultur'a limbii si a istoriei nationale, a literelor, a sciintieloru si frumőseloru arte.

Art. III. „Academi'a romana“ este si remane persőna morala si independinte in lucrariile sale de ori-ce natura.

Ea singura se organisa si face reglemente si'si administra averea sa presinte si viitőria.

Art. IV. Statulu face academiei romane o dotatiune anuale fisa de 30,000 treidieci mii lei, care se va inscrie in budgetulu statulu.

Din acėsta suma o parte va fi pururea afectata de catra academia la acordarea a doue premie, unulu sciintificu si altulu literariu, portandu denumirea de: premiulu Lazaru, premiulu Heliade Radulescu.

Art. V. Pentru a'si construi si a 'si avea localulu seu propriu, statulu cedėza academiei romane terenulu din faci'a universitatii la capulu despre resaritu alu gradinei botanice, latulu . . . 48 metri si lungulu 13 metri.

Art. VI. „Academi'a romana“ intretiene relatiunile sale cu statulu prin ministeriulu cultelor si instructiunei publice.

Ministru G. Chitiu.

D i v e r s e .

(O noua adunare poporala) avū locu duminec'a trecuta in Szegedin. Poporulu din Szegedinu adunatu in numeru de doue pana la trei mii de őmeni a primitu o resolutiune inca si mai pronunziata decatu aceea a poporulu din capitala. In punctulu antaiu declara Szegedinenii, ca resbelulu din Bosni'a si Herzegovin'a este periculosu pentru natiunea maghiara si pentru patria si dice, ca cei dela guvern se se ferėsa de continuarea acėstui resbelu, őr' pe camera o rōga se faca, c'a se i se puna capetu. Punctulu alu doilea cere punerea in acusatiune a ministerulu, din cauza, ca resbelulu s'a inceputu in contra vointiei natiunii, in contra conventiuniloru internationale europene si fara declarare prealabila de resbelu; apoi pentru ca acėstu resbelu servesce numai intereselor straine si, turburandu pacea nationalitatiloru, amenintia esistenti'a nōstra nationala; afara de acėst'a ataca prin recurari de carutie de transportu si prin alte escese militare independinti'a patriei, libertatea individuala, santieni'a proprietatii, esistenti'a constitutiunei. Acėst'a resolutiune se va predă camerei prin deputatulu E. nestu Simonyi. — E caracteristicu, ca maghiarii se folosescu intre altele si de argumentulu adusu de Turci'a in protestulu seu, ca adeca austriacii ar' fi calcatu tractatulu dela Berlinu, intrandu in Bosni'a fara a fi inchieiatu mai inainte o conventiune cu Sultanulu. —

(Romanii raniti in Bosni'a si V. Alesandri.) „Famili'a“ din Pest'a publica o scrisőre, ce a adresat'o bardulu nostru V. Alesandri, redactorelui ei d-lui Iosifu Vulcanu. Acėst'a scrisőre este unu tesauru de cele mai nobile si romanesci simtiemente si suna asia: „Mircesci, 20 Sept. 1878. — Stimabile confrate! Cu multu interesu si cu o legitima indiosire cetescu in „Famili'a“ numele ostasiloru romani, ce 'si-au perdutu viėti'a si 'si-au versatu sangele pe campulu de resbelu alu Bosniei. Acėst'a lupta in contra unor őmeni fanatici, cari 'si apera tior'a, reclama intrebuntiare de osteni tari, viteji, disciplinati, nepasatori de trude si de mōrte. Romanii au fostu dēr' tramisi cei antaiu c'a se intre in focu si se dé pilda de barbatia celoru altoru tovarasi de arme ai loru. Dupa numerulu rautiloru si alu mortiloru ce au caditu pan'acuma in diferitele ciocniri cu insurgentii din Bosni'a, se constata, cu romanii nu s'au crutiatu, ci 'si-au indeplinitu datori'a militara cu acea subluma abnegare, cu acelu aventu eroicu, de care au datu probe si la Solferino, si la Sadv'a

si la Griviti'a, si intr'unu cuventu, pretutindeni, unde s'a desfasuratu drapelulu loru. Imi place a crede, ca guvernulu austro-maghiaru va recunosce oficialu serviciile si meritele elementului romanu din óstea s'a. Pan'atunci inse credu, domnule Vulcanu, ca noi suntemu datori a organizá ajutorie pentru usurarea suferintieloru acelor raniti si pentru neamurile acelor morti. Sub acestu indemn v'am espeduitu astadi prin posta unu pachetu, continendu mai bine de un'a snta mici brosiuri, intitulate: „Ostasii nostri“. Binevoiti, ve rogu, a dispune de ele, cumu veti gasi mai bine cu cale, pentru cá produsulu vendiarii loru se se adauga pe lenga celelalte colecte de bani, ce se voru face in ajutoriulu fratiloru nostri cadiuti pe campulu gloriei. Primesce s. c. l.“

(Sciri din Romani'a.) Marti'a trecuta a sositu in Bucuresci unu tramisu extraordinariu alu presiedintelui Stateloru-unite cu o scrisóre autografa catra principele Carolu. In acésta scrisóre presiedintele marei republice americane tramite principelui Romaniei felicitari la proclamarea independentiei de catra Europ'a, uréndu tiei marire si prosperitate. — „Stéu'a Romaniei“ ne spune, ca Duminec'a trecuta au plecatu dela Iasi pentru Bucuresci delegatiunile regimenteloru garnisónei cu drapelele spre a asistá la intrarea trupeloru si la marea defilare ce va avé locu in capitala Duminec'a viitória. — Dumineca s'a serbatu in Iasi aniversarea mortii lui Gregorie Ghica-Voda. Serbarea s'a seversitu cu multa solemnitate in cea mai complecta liniste. S'au rostitu discursuri de catra d. Gusti, d. Belciu, ajutoriu de primariu, si de catra cativa studenti. — Impropietarirea insuratieloru se urméza cu activitate. In comun'a Curcanii 206 noi proprietari au pusu plugurile si si-au aratu locurile. La vatr'a monastirei Negoiesci s'au impropietaritu 50 locuitori, dintre cari 35 au inceputu indata a ará. Pe mosi'a Tariceni inca s'a infintiatu o noua comuna de 380 familii si o parte din proprietari au si pusu plugulu. — „V. Cov.“ spune, ca la 1/13 Oct. russii au intratu in posesiunea formala a Basarabiei. Chiaru si post'a romana a incetatu de a mai merge in acea parte. — „L'Orient“ afla, ca desiertarea Dobrogei de catra ostirea russa continua, in partea nordostica a provinciei nu mai sunt de feliu trupe.

(Unu pictoru romanu.) Printre puginii romani, cari prin talentulu loru sunt pe cale de a meritá numele de artisti in pictura, — scrie „Romanulu“ — se afla in prim'a linia tenerulu Salagianu, romanu din muntii Abrudului (Transilvani'a), care de-si lipsitu de midiulóce si nevoitu a luptá a deseori si cu miseri'a, a isbutitu a ajunge cu propriele sale fortie, déca nu la perfectiune, dér' fara indoiéla la unu gradu de maiestria, care ne face a vedé pe artistu intr'unu viitoriu fórte apropiatu. Printre tablourile espuse de pictorulu Salagianu la magazia Gebauer in Bucuresci se deosebescu: „Mórtea Atalei“, dupa Chateaubriand tablou inaltu de 1½ metru; „Viadu Tiepesiu-Voda“ dupa scrierea dlui Hasdeu; „O baiadera“; „Unu capu de betranu“ cufundatu in citirea unei carti si „Unu capu de evreu. Pictorulu Salagianu a insoqitu si armat'a romana pe campulu de lupta. Intre schitiele, ce le-a adusu de acolo, se distinge tabloulu, care represinta ataculu asupra redutei Griviti'a. Tenerulu pictoru are unu talentu mare necontestabilu, unu lucru inse 'i lipsescu: incuragiarea publicului. Numit'a fóia dice, ca este datori'a natiunei de a incuragiá tinerele talente, ce se ivescu. Indiferenti'a e in asemenea casuri culpabila si o natiune, care nu va avé artistii sei, va fi singura de vina pentru ca nu i-a incuragiatu. Apeléza dér' la publiculu romanu fara distinctiune se incuragieze art'a, cumperandu si impodobindu-si camerele cu productiunile artistiloru séu debutantiloru romani. Cumperamu mobile scumpe, cá se ne impodobimu locuinti'a; dér' óre unu tablou nu impodobescu o camera mai frumosu de catu 10 ogliudi incastrate in auru, si mai cu séma candu acést'a opera a esitu din man'a unui compatriotu? Nu simtimu óre unu feliu de mandria nationala, candu potemu se dicemu unui strainu, care ne visitéza: Privesce, acestu tablou este oper'a unui pictoru romanu?“

(Medjid Ag'a si serbulu.) „Die Presse“ din Vien'a publica o scrisóre din taber'a dela Dubrov'a (Bosni'a), care descrie o esecutiune severisita in Bocic'a astfelu: „Intr'o di pe la órele 8 diminétia, unu turcu betranu, cu capulu si barb'a alba inaintá prin taber'a nóstra fudulu, cá unu imperatu cu pasi inceti si demni; betranulu, trecutu de 50 ani era o figura drépta imponenta

si patriarhala; elu purtá o blana de dihoru cu faci'a de postavu albastru. In urm'a lui, mergea unu serbu de unu esterioru camu suspectu. Turculu intrebá, unde se afla generalulu austriacu, si fu condusu la elu. Turculu se recomandá generalului, ca e Medjid Ag'a si cerú a-i se dá unu pasportu. Medjid Ag'a erá unulu din locuitorii cei mai insemnati din Bracic'a, unu omu cunoscutu prin avuti'a lui; toti 'lu considerau de milionariu. Abia 'si terminase Medjid Ag'a cererea, éta ca se presenta si serbulu, ce venise in urm'a lui si rogá, ca vrea se vorbéscá cateva minute cu generalulu singuru, intre patru ochi. Generalulu consimti la acésta convorbire secreta. Serbulu dise generalului, ca déca i se voru dá dreptu multiamire tóte lucrurile ce Medjid Ag'a le are pe lenga densulu, va face contr'a acestui'a denuntiari importante. Apoi incepú serbulu se dica, ca Medjid Ag'a a fostu unulu din capii cei mai zelosi si influenti ai agitatiei, ca prin tóte mediulócele a cautatu se impedece capitularea si se sprijinésca rescóla, ca de pilda a cumparatu munitiuni pentru sum'a de 100,000 fl. si cate si mai multe denunciari compromitiatórie. Se intielege, ca generalulu austriacu lasá, pe bas'a acestoru denunciari, se aresteze pe Medjid Ag'a si formá unu tribunalu martialu, cu insarcinarea a cercetá inculparea pe calea cea mai scurta. Resultatulu cercetarii a fostu, ca dupa cateva ceasuri Hagi Medjid Ag'a se aflá in gradin'a generalului in faci'a pusciloru unui plutonu din regimentulu de infanteria austriaca Betranulu turcu statú mandru si dreptu, rostindu rogaciuni religióse si cadiú apoi josu, impuscatu fiindu de acelu plutonu. La elu s'au gasitu 600 galb. in auru. unu mare si scumpu chronometru de auru, doue tabachiere pretióse si unu ciubucu de totu pretiosu impodobitu cu petre scumpe. Tradatorulu serbulu inse nu s'a potutu bucurá de pretiulu tradarii. Generalulu se asigurá si de persón'a acestuia si a dou'a di serbulu fu impuscatu — intorsu cu spatetele catra soldati.“

(Cevasi despre damele russesci.) Unu oficieru russu scrie diuariulu „Nowoje-Vremia“ din Poltav'a: „Toimai acuma me intorsei in patria dela armat'a de lenga Constantinópolu si sossiu in Poltav'a toimai in momentul, candu prisionierii turci se tramiteau inapoi in Turci'a. Ce mare mi-a fostu inse mirarea, candu vediu, cumu damele nóstre notabile, intre cari se aflau si scolare gimnasiale de cate 16 ani din casele cele mai bune, venira in massa la gara spre a-si luá adio intr'unu modu aprópe scandalosu de catra turcii, ce se reintorceau acasa. Damele nóstre cele mai nobile serutau adeca si imbraçosiau pe turci, si lacrimile curgeau cu vadr'a. Acésta i se facú pré multu si politiei; ea se vedid silita a intreveni si a curati gar'a de publicu. Cinci eleve gimnasiale, intre cari fiic'a ispravnicului si a protopopului au fostu relegate din scóla pentru acést'a afacere. Marele politiaiu dela Poltav'a spre evitarea altoru scandale a opritu strictu presentia dameloru la gara, candu se espedéza prisionierii turci. . . Cu totul alta a fostu despartirea nóstra in Turci'a, candu ne întórseramu acasa. Acolo ne au acompaniatu numai canii cu latratulu loru, candu plecaramu.“

Sciri ultime.

„Wiener Abendpost“ publica respunsulu comitetului Andrásy cu dat'a de 14 Octobru, la telegram'a ce i-a adressatu Pórt'a cu dat'a de 8 aceiasi luna. Ministrulu austriacu respinge cu indignare, in acestu raspunsu, acuzarile despre crudimile ce ar' fi comisu trupele de ocupare si demonstra coniventia lui Savfet-pasi'a cu instigatorii desordineloru ce s'au intemplat in Bosni'a. Eu adauge, ca ocuparea s'a indeplinitu dupa spiritulu mandatului ce Europ'a a incredintiatu Austriei in otaririle Congressului.

Abonamentu

la

ALBIN'A CARPATILORU

foia beletristica, científica si literara cu ilustratiuni.

Redactoru :

losifu Popescu.

Editoru :

Visarionu Romanu.

Dupa o intrerupere de trei luni, casionata prin mórtea redactorelui Ioanu Al. Lapedatu, „Albin'a Carpatiloru“ reapare.

Prin acést'a se realizéza o dorintia esprimata de repetite ori de numerosulu publicu, care a binevoitu a sprigini cu caldura acést'a lucrare.

Noulu redactoru alu „Albinei Carpatiloru“ este cunoscutu cetitoriloru nostri cá fostu colaboratoru alu acestei foi. In totu timpulu bólei indelungate a regretatului Ioanu Al. Lapedatu, domnulu losifu Popescu a portatu tóta sarcin'a redactiunei.

Cá unulu, care singuru cunoscea mai bine spiritulu intreprinderii si principiile conducátorie ale lui Lapedatu, densulu este chiamatu se continueze o lucrare atatu de frumósa si atatu de apretiuata de publiculu romanu.

Programulu fóiei remane acelasi, deórece aici nu e vorba de unu inceputu, ci de o continuare.

Cá se se inlesnésca inse respandirea diuariului si in clasele mai lipsite ale societati, amu gasitu cu cale se reduecemu pretiulu abonamentului chiaru cu óre-care modificari in editiunea foi.

Éta aceste modificari :

Diuariulu va aparé incependu dela 15 Octobru st. v. anululu curentu de doue ori pe luna, anume la 15 si ultim'a fiecarei luni, in numeri inse de cate 2 cóle tiparu desu, cu ilustratiuni bune. Afora de aceea se va continuá editiunea in volumuri lunarie de cate 4 cóle.

Pretiulu abonamentului se reduce, precumu urméza:

Pentru Austro-Ungari'a:		Pentru Romani'a:	
Pe 1 anu	fl. 6.—	Pe 1 anu	16 lei
„ 6 luni	fl. 3.—	„ 6 luni	8 lei
„ 3 luni	fl. 1.50	„ 3 luni	4 lei

Unu volumu costa 50 cruceri séu 1 leu 40 bani.

Abonamentele se facu la editorulu Visarionu Romanu in Sibiu séu prin corespondintii nostri si prin librariile de dincoce si de dincolo de Carpati, in fine la tóte oficiile postale.

Domnii, cari se abonasera pe intregu anulu 1878 fora a fi dispusu inca asupra restului de abonamentu de 4 florini séu 11 lei remanu abonati pe timpulu catu ajunge acestu restu, ori mai tramitendu 2 florini séu 5 franci se considera de abonati pe intregu anulu 1878—1879.

Anulu „Albinei Carpatiloru“ incepe cu 1 Octobru a fiecarii anu si se termina cu 30 Septembrie a anului urmatoriu.

Incredintiamu pe onor. publicu, ca nu vomu crutiá nici o jertfa, pentru a corespunde asteptariloru.

Facemu unu apelu caldurosu catra toti romanii, se spriginésca o intreprindere literara unica in feliu ei si care s'a inceputu sub cele mai bune auspicii.*)

Sibiu, 1 Septembrie 1878.

Editor'a „Albinei Carpatiloru“.

*) Alaturamu la Nrulu de astadi o lista de abonamentu la „Albin'a Carpatiloru.“ —

Concursu.

Pentru ocuparea postului cantoreo-docentiale din comun'a Odesci in comitatulu Salagiului, si propopiatulu Basesciloru situata; cu venitu anualu de 200 fl. v. a. si locuintia libera impreunatu, se escrie si de nou concursu pana in 30 Octobru a. c.

Doritorii de a ocupá postulu acesta sunt avisati recursele loru, cu testimoniu de calificatiune si atestatu de moralitate provedinte, pana in terminulu mai susu insemnatu ale substerne respectivulu senatu scolasticu.

Basesci 5 Octobru 1878.

1—3

Gregoriu Popu,
a.-diaconulu Basesciloru.

Nr. 187 ex 1878.

3—3

Concursu.

Pe bas'a budgetului pentru anulu 1878/9, votatu de adunarea generala a Asociatiunei transilvane, tienuta in Simleu la 4—5 Augustu a. c. (punctu 27 alu processului verbalu), se publica prin acést'a concursu la urmatoriele ajutorie:

1. La 5 ajutorie de cate 20 fl., destinate pentru sodali de meseria, calificati de a se face maiestrii.

2. La 20 ajutorie de cate 12 fl. 50 cr. destinate pentru invetiacei de meseria.

Terminulu concursului se defige pe 25 Octobru a. c. st. n.

Concurentii au se-si inainteze suplicile loru la subsemnatulu comitetu, provedindu-le, incatu pentru sodali, cá atestatu de botezu si de portare morala, dovedindu totuodata, ca sunt calificati de a se face maiestri; ér' incatu pentru invetiacei, se recere, cá suplicile loru, pe lenga atestatu de botezu si de portare morala, se fie instruate si cu adeverintia dela maistrulu respectivu despre deservitatea si diligeni'a desvoltata in meseri'a, cu carea se ocupa.

Din siedinti'a comitetului Asociatiunei transilvane. tienuta la 24 Septembrie 1878.

Pentru presiedinte :

P. Dunc'a.

Pentru secret. II :

V. Petri.

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 19 Octobru st. n. 1878.

5% Rent'a charthia (Metalliques) . . .	61.05	Oblig. rurali ungare .	72.90
5% Rent'a-argintu (imprumutu nationalu).	62.75	„ „ Banat-Timis.	78.50
Losurile din 1860 . . .	111.25	„ „ transilvane.	86.—
Actiunile bancei nation.	788.—	„ „ croato-slav.	74.75
„ instit. de creditu 226.—		Argintulu in marfuri .	100.—
Londr'a, 3 luni . . .	117.45	Galbini imperatesci .	5.60
		Napoleon'd'ori . . .	9.41
		Marci 100 imp. germ. .	58.10

Editoru : Iacobu Muresianu.

Redactoru responsabilu : Dr. Aurel Muresianu.

Tipografi'a : Ioane Gótt si fiu Henriu.